

The background of the entire page is a photograph of the Independence Monument in Kyiv, Ukraine. The monument is a tall, white, fluted column topped with a golden eagle with wings spread, perched on a golden capital. The column stands in the center of a large, paved square. In the background, there are several buildings, including a large, white, classical-style building with many columns on the left, and a multi-story building with a red roof on the right. The sky is blue with scattered white clouds. The text is overlaid on the lower half of the image.

ШОСТИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС З БІОЕТИКИ

**27-30 вересня 2016
КИЇВ, УКРАЇНА**

**Національна Академія наук України
Національна академія медичних наук України
Міністерство охорони здоров'я України**

**ШОСТИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС
З БІОЕТИКИ**
з міжнародною участю

**27-30 вересня 2016
Київ, Україна**

Київ 2016

БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ В ОЦІНЦІ РИЗИКІВ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИЦІ ОНКОЛОГІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ СЕРЕД МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Варивончик Д.В.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика,
ДУ «Інститут медицини праці НАМН України»,
Київ, Україна, dv7@ukr.net

З метою зниження захворюваності працюючого населення раком Міжнародна організація праці (МОП) в 1974 році прийняла Конвенцію № 139 «Про боротьбу з небезпекою, що викликана канцерогенними речовинами та агентами у виробничих умовах, та заходи профілактики» (ратифікована ВР України 10 березня 2010 р.). Раніш проведені у світі дослідження засвідчили, що працівники галузі охорони здоров'я на робочому місці можуть зазнавати впливу значної кількості канцерогенних факторів.

Нами проводився ретроспективний аналіз відносних ризиків (RR) захворювання працівників галузі охорони здоров'я на злоякісні новоутворення (ЗН) (м. Київ, 2011 – 2013 р.р.). Вивчалось відношення шансів (OR) та атрибутивний ризик (AR) захворювання працівників ЗН внаслідок їх експозиції до канцерогенних виробничих факторів (формальдегід, сильні неорганічні кислоти, що містять сірчану кислоту, етилен оксид, силіцій діоксид кристалічний, нікель та його сполуки, хрому (VI) сполуки, бензол, бензидин, препарати для хіміотерапії ЗН, ультрафіолетове та іонізуюче випромінювання).

Встановлено, що серед працівників галузі охорони здоров'я є збільшення шансів виникнення ЗН, внаслідок їх експозиції на робочому місці до канцерогенних факторів, найбільш значущими із яких є: іонізуюче випромінювання (в 26,0 разів), лікарські засоби для хіміотерапії ЗН (в 20,0 разів), ультрафіолетове випромінювання (в 17,0 разів), сильні неорганічні кислоти (в 12,0 рази), етилен оксиду (в 11,0 разів), формальдегід (в 7,0 разів), які зумовлюють збільшення ризику виникнення ЗН – глотки, бронхів та легень, молочної залози, шкіри, сечового міхура, лімфом та лейкозів. В цілому, експозиція на робочому місці працівників до канцерогенних хімічних та фізичних факторів

збільшує абсолютний та відносний ризики захворювання на ЗН у 2,0 рази. При цьому, індивідуальний атрибутивний ризик захворювання на ЗН серед працівників є значно більшим ($AR = 48,7\%$), ніж популяційний ($AR_p = 0,92\%$), що визначається незначною кількістю експонованих працівників у галузі охорони здоров'я (до 1,9 % працюючих).

Отримані у дослідженні дані вказують на наявність на робочих місцях галузі охорони здоров'я канцерогенної небезпеки, що є підставою для розробки й впровадження у практику системних заходів з профілактики виробничо-зумовленої онкологічної захворюваності працівників. З етичної точки зору, такі заходи дозволять забезпечити реалізацію базових біоетичних принципів боротьби із раком (відповідно до Резолюції 47-ї Сесії IARC, березень 2005 р.): *безпека, повага, милосердя, законність* та створять умови для зниження рівнів онкологічної захворюваності серед працівників галузі охорони здоров'я.

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ МЕТОДІВ

Андрущенко Т.А.

ДУ «Інститут медицини праці НАМН», Київ,
Україна, tetyanaandrushchenko@yahoo.com

На сьогодні за допомогою молекулярно-генетичних маркерів вивчено декілька сотень одонуклеотидних послідовностей ДНК, які визначають ризик до розвитку багатьох захворювань. Швидкоплинний прогрес біомедичних технологій покликаних рятувати людське життя, однак часто він використовується з утилітарно-прагматичною метою, перетворюючи людину на «біологічний матеріал». Новітні молекулярні технології мають у суспільстві імідж «небезпечних», так як, містять інформацію, яку не можливо ефективно контролювати. Робота зі спадковим матеріалом людини має радикально трансформуватись у соціальному світогляді і світосприйнятті суспільства. В цьому випадку новою задачею етики є подолання розриву між прогностичністю та могутністю дій людини, становлення надійного контролю за власним впливом своїх дій. Зростання інтересу до вивчення спадковості людини обумовило появу – біоетичних проблем, розробка яких має